

[Anker Jørgensen.]

mangeartede arbejdspladser, som de 4 organisationer har medlemmer på.

Der er ingen tvivl om, at over 1 mill. lønmodtagere rammes af det radikale lovforslag om et aftalenævn, hvis man tolker hensigten i eller i hvert fald virkningerne af forslaget. En afgørelse, der kan få betydning for hele arbejdsmarkedet, vil man overlade til 3 jurister; det kan ikke blive holdbart.

Vi har før haft tvungen voldgift i Danmark, nemlig de 5 år under tyskernes besættelse af landet. Hvad skete der dengang? Ja, for det første blev ingen overenskomster sluttet af parterne selv, men derimod af voldgiftsretten, som dengang hed arbejds- og forligsnævnet; det skabte uro. For det andet betød det en nedgang i reallønnen på 25 pct. i løbet af de 5 år. Jeg er naturligvis klar over, at der var særlige årsager til stede, men jeg betvivler, at der ville have været nedgang og specielt nedgang af en sådan størrelsesorden, hvis der kunne have været egentlige, frie forhandlinger. Det er klart, at også den erfaring spiller ind for et parti som socialdemokratiet; socialdemokratiet er et udpræget lønmodtagerparti. Vi kan ikke acceptere en udvikling, der hæmmer eller hindrer en reallønsstigning. Vi mener, at det radikale forslag vil blive en sådan hæmsko på en naturlig udvikling, og når dertil kommer, at uroen ikke vil blive mindsket, men snarere forøget, mener vi, at forslaget er skadeligt.

Men hvorfor i øvrigt disse bekymringer for arbejdsfreden? Er det da sådan, at fagbevægelsen igennem årene har ført en destruktiv strejkepolitik? Er det sådan, at eksporten, produktiviteten og alle de andre hellige køer er blevet slagtet? Nej, tværtimod. Det er ingen løs påstand, at vi har noget nær verdensrekord i arbejdsfred. En amerikansk professor, Walther Galenson, har forsøgt at belyse dette problem indgående og kommer netop til denne konklusion.

De indgreb, der har været over for bestemte konflikter, adskiller sig afgørende fra

det lovforslag, som nu er til behandling. Netop dette, at situationen vurderes fra tilfælde til tilfælde, er at foretrække, også selv om disse individuelle vurderinger en gang imellem er lidt hastige. Det gør indgrebene til undtagelser, og det bliver muligt at vurdere alle de faktorer, som den enkelte situation indebærer.

En tvungen voldgift, som skulle afgøre de store spørgsmål, som overenskomstforhandlingerne indeholder, ville også i endnu højere grad medføre, at disse blev, hvad jeg vil kalde skyggeboksning uden forbindelse med realiteterne. Jeg tror, den ville gøre det risikoløst for nej-sigerne at være med i forhandlingerne. Selv fornuftige og saglige beslutninger, tror vi, ville parterne være utilbøjelige til at anerkende og specielt til at forstå. Det pres, som konfliktmulighederne, risikoen, lægger på arbejdsgiverne og på arbejderne, er simpelt hen det bedste middel til at få det resultat frem, som en overenskomstsituation indebærer.

Der er teoretikere — de borgerlige partier, herunder altså også de radikale, synes at være sådanne teoretikere — som stadig glemmer, at der ikke er tale om retsspørgsmål, men om interessedspørgsmål, som efter min opfattelse ikke kan afgøres efter de kriterier, som anvendes i juraen. Vi har jo set, at selv retsafgørelser kan give anledning til tvivl og uro. Hvis interessedspørgsmål skulle afgøres ved voldgift, ville tvivlen blive uendelig meget større. Det ville altså ikke gavne arbejdsfreden, som alle siger de er interesserede i.

En permanent tvungen voldgift, som skulle afgøre alle samfundsskadelige konflikter, vil være en meget farlig lillefinger at række til fanden. Der ville ikke være grænser for, hvad man kunne få ind under begrebet „livsvigtig“. Vi mener, den vil opløse det forhandlingsystem, som er opbygget igennem en menneskealder, og som har bevirket, at vort land har haft en rigtig udvikling. Der er alvorlig fare for, at organisationerne — og dermed medlemmerne — igennem en tvungen voldgift kun vil blive hørt, men